

Työttömiä pulston penkeillä.

Kapitalistisen Järjestelmän Noiduttu Ympyrä

Lukijoittemme joukossa on ehkä useita sellaisia jotka ovat joskus nähneet filmikuvia Fordin tai mahdollisesti jonkun toisen kapitalistiryhmän tehtaalta. Fordin tehtaalta otettuja kuvia on esitetty siellä ja täällä Yhdysvalloissa ja muissakin maissa, useimmiten teollisuusnäyttelyissä, akateemisten luentojen yhteydessä ja muissa sellaisissa tilaisuuksissa joissa on tahdottu kuvata koneeteollisuuden voittokulkua.

Kyseessä olevat filmikuvat Fordin tehtaalta esittävät vain yhtä osaa, s. o. yhden korporatsionin osaa autotuotannosta — teknillisen kehityksensä puolesta myönnettävästi kyllä huomattavaa osaa — ja siihen kuuluvaa koneistoa. Verrattuna nykyisenä aikana tuotannollisella alalla käytettävänä olevaan koneistoon kokonaisuudessaan Fordin tehtaan koneisto edustaa vain vähäistä osaa. Mutta sinänsä sekin koneisto kelpaa sattuvan selvästi kuvaamaan aikamme mekaanista mahtavuutta.

KYSEESSÄ olevia kuvia katsellessaan voivat monet, varsinkin sellaiset jotka eivät ole persoonallisesti voineet joutua kosketuksiin nykyaikaisilla koneilla varustetun tehdastuotannon kanssa, siellä mukana työläisenä olemalla, niin monet voivat saada hämmästyttävän käsityksen siitä hirmuisesta koneistosta mikä on sijoitettu yksin Fordin tehtaaseen, tuottamaan

autoja ja trakeja. Ihminen näyttää aivan mitättömältä niiden valtavien mekaanisten laitteiden keskellä. Toisin paikoin kuvissa ei näy ihmisiä ollenkaan, mutta siitä huolimatta koneet toimivat säännöllisesti ja tasanisesti, suorittavat suunnattomin voimin ja varmoin liikkein itsekullekin osalle kuuluvat tehtävät. Kuvasarjaa kun katselee ja seuraa sen esittämää hyörinää ja pyöri-

nää, niin tuntuu siltä kuin pitäisi uskoa jossakin kauhean suuressa maanosassa tarvittavan arvaamattomat määrät tuotteita vasta alkavalle suurasutukselle.

Samanlaisia nähtävyyksiä kuin ovat nämä Fordin tehtaalta otetut kuvat, voitaisiin filmata lukemattomista toisista tehtaista ja toisilta tuotantoaloilta. Fordin tehtaalla, jonka mekanismia kyseessä olevat kuvat esittävät, tuotetaan pääasiallisemmin autoja, joten koneet tässä tapauksessa ovat autotuotantoa varten laitetut. Toisilla tuotantoaloilla toimivien tehtaiden koneet ja mekanilliset laitteet edustavat kussakin tapauksessa kysymyksessä olevan tuotantoalan koneita mikäli ne tuotannon laadun vaatimuksesta eroavat toisistaan. Mutta useimmissa tapauksissa ne voivat olla alalensa yhtä sopivat ja tehoisat kuin ovat Fordin tehtaan koneet autotuotantoon.

Näitä yhteiskuntamme taloudellisen elämän alalla nähtävänä olevia moninaisia koneita katsellessa voi mieleemme herätä kysymys: millä tavalla on voitu saada aikaan kaikki nämä keksinnöt, koneet, mekanilliset laitokset ja teknilliset parannukset? Siihen voidaan vastata lyhyesti: ihmisten keskinäisen yhteistoiminnan ja työskentelyn kautta ja avulla. Yksilöt, sellaisetkin joista historioissa mainitaan suurella kunnioituksella, ovat olleet — ja tällä kertaa elävät ovat — vain mitättömiä osia suuresta luovasta kokonaisuudesta.

Fultonille annetaan kunnia höyrylaivasta, Wattille höyrykoneesta, Whitneyle kehrästä, Edisonille sähkölampusta, Marconille langattomasta sananlennättimestä ja niin edelleen loppumattomiin. Mutta tosiasiaksi kuitenkin jää se että jokaisen näistä edellä mainituista suurista keksijöistä, samoin sellaisten joiden nimiä emme ole maininneet, on täytynyt saada lukemattomien toisten heitä ennen ja heidän aikansa eläneiden tieteellistä, suunnittelevaa ja kokeilevaa apua.

Suunnitteleva järki ja luova työ, ne ovat olleet tehoisassa yhteistoiminnassa yhteiskunnallisen tuotannon kehittämiseksi. Ja siinä ne ovat onnistuneet, saaneet yhteiskunnallisen tuotannon niin tehoisaksi että

se kykeneisi takaamaan kaikille yhteiskunnassa eläville ihmisille kohtalaisen toimeentulon. Mutta sitä toimeentuloa puuttuu tällä kertaa miljoonilta. Ja syynä siihen on se että yhteiskunnallisen tuotannon ja jaon välineet eivät kuulu yhteiskunnalle, vaan muutamille harvoille kapitalisteille yksityisomistuksen kautta.

Mitä tehoisemmaksi ja rikkaammaksi kapitalistinen tuotantojärjestelmä käy sitä suuremmaksi kasvaa vastaisella puolella mitään omistamattomien työläisten keskuudessa kurjuus ja puute. Tämän ilmeisen tosiasian Marx aikoinaan selitti kieltämättömän pätevästi kuvaillessaan kapitalistisen kasautumisen yleistä lakia. Lainatkaamme joku kohta Marxin selostuksesta nähdäksemme kuinka päteväksi nykyaika osoittaa niissä lausutut ajatukset.

“Kuta suurempi on yhteiskunnallinen varallisuus, toimiva pääoma, sen lisääntymisen laajuus ja voima, ja siis myöskin köyhälistön absoluuttinen määrä ja sen työn tuotantovoima, sitä suurempi on suhteellinen liikaväestö eli teollisuuden vara-armeija. Käytettäväksi tarjoutuvaa työvoimaa synnyttävät samat syyt kuin pääoman paisuntavoimaakin. Teollisuuden vara-armeijan suhteellinen suuruus lisääntyy siis yhtä rinnan varallisuuden tekijöiden kanssa. Mutta kuta suurempi tämä vara-armeija on toimivaan työläisarmeijaan verrattuna, sitä suurempi on se pysyväinen liikaväestö, jonka kurjuus on käännettyssä suhteessa sen työrasitukseen. Kuta suurempi vihdoin on työväenluokan Latsaruserros ja teollisuuden vara-armeija, sitä suurempi on virallisesti tunnustettu avustettava köyhäläisyys. Tämä on kapitalistisen kasautumisen ehdoton, yleinen laki. Sen samoin kuin kaikkien muidenkin lakien voimaanastumiseen vaikuttavat momentit, joiden erittelemine ei kuulu tähän.

“Käsitettävissä on narrimaisuus ekonomistisessa viisaudessa, kun työläisille saarnataan, että heidän olisi sovellettava lukumääränsä pääoman arvonnäköstarpeiden mukaiseksi. Ikäänkuin ei kapitalistisen tuotannon ja kasautumisen koneisto aina

soveltaisi tätä pääomaa arvonnalisästarpeiden mukaiseksi! Tämän vaaditun soveltamisen ensimmäinen sana on suhteellisen liikkaväestön eli teollisuuden vara-armeijan luominen, sen viimeinen sana alati lisääntyvien toimivaan työläisarmeijaan kuuluvien joukkojen kurjuus ja köyhäläisyyden kuollut paino.

“Laki, jonka mukaan alati lisääntyvä määrä tuotantovälineitä voidaan, yhteiskunnallisen työn tuottavuudessa tapahtuvan edistyksen vuoksi, ottaa tuotannon palvelukseen, käyttämällä ihmisvoimaa asteittain vähenevässä määrässä — tämä laki ilmenee kapitalistisissa oloissa, joissa työläinen ei käytä työvälinettä, vaan työväline työläistä, siten että kuta suurempi työn tuotantovoima on, sitä suurempi työläisten harjoittama painostus työssäpitovälineisiin, sitä epävarmempi siis heidän olemassaolonsa ehto: oman voiman myyminen toisen rikkouden lisäämiseksi eli pääoman arvonnalisästarpeiksi. Nopeampi lisääntyminen tuotantovälineissä ja työn tuottavuudessa kuin tuottavassa väestössä, esiintyy siis kapitalistisessa muodossa päinvastoin siten, että työväestö lisääntyy aina nopeammin kuin pääoman arvonnalisästarve.

“Kapitalistisen järjestelmän vallitessa tapahtuu kaikki työn yhteiskunnallisen tuotantovoiman kohottaminen, olipa menettely siinä millaista tahansa, yksityisen työläisen kustannuksella; kaikki tuotannon kehittämisen välineet muuttuvat tuottajien valta- ja riistämiskeinoiksi, tyypistävät työläisen osaihmiseksi, alentavat hänen arvonsa koneen lisäkkeeksi, riistävät hänen työnsä tuottamalla kärsimyksellä työn sisällyksen, vieroittavat hänestä työprosessin henkiset tekijät samassa määrässä kuin työprosessiin liittyy tiede itsenäisenä tekijänä; ne pilaavat ne edellytykset millä hän työskentelee, alistavat hänet työprosessin ajaksi mitä pikkumaisimman vihattavan itsevallan alaiseksi, muuttavat hänen elinaikansa työajaksi, sinkauttavat hänen vaimonsa ja lapsensa pääoman juggernautpyörän alle. Mutta kaikki lisäarvon tuottamisen menettelyt ovat samalla kasautumis-

menettelyjä, ja kaikki laajeneminen kasautumisessa tulee toiselta puolen noiden menettelyjen kehittämistä välineeksi. Siitä seuraa niinmuodoin, että samassa määrässä kuin pääoma kasautuu, täytyy työläisen tilan, olipa hänen palkkansa millainen hyvänsä, korkea tai alhainen, huonontua. Se laki vihdoin, joka alati pitää suhteellisen liikkaväestön eli teollisuuden vara-armeijan kasautumisen laajuutta ja voimaa vastaavana, kahlehti työläisen lujemmin pääomaan kuin Hephästoksen kiilat kahlehtivat Prometheuksen kallioon. Se edellyttää pääoman kasautumista vastaavaa kurjuuden kasautumista. Rikkouden kasautuminen toiseen kahtioon on siis samalla kurjuuden, työrasituksen ja siveellisen alentumisen kasautumista päinvastaiseen kahtioon, s. o. siihen luokkaan, joka tuottaa omia tuotteitaan pääomana.”

Edellä oleva kuvaus kapitalistisen kasautumisen historiallisesta suunnasta tulkitsee sattuvan selvästi sitä mikä tapahtuu tällä kertaa kaikille nähtävän selvästi tässä maassa. Pääomat virtaavat huimaavalla nopeudella yhä harvempien käsiin ja samassa suhteessa kasvaa kurjuus niiden keskuudessa, jotka joutuvat työttömäksi, siihen teollisuuden vara-armeijaan. Kansallinen rikkaus näyttää suunnattomalta; pääomia on, työvoimaa on, koneita ja työvälineitä on, raaka-aineita on, sanalla sanoen kaikkea sitä mitä tuotannossa tarvitaan on runsaasti, mutta siitä huolimatta miljoonat ihmiset ovat vailla työtä, näkevät nälkää ja elävät huutavassa kurjuudessa. Tekniikka on tullut kapitalismin käsissä kiroukseksi ihmiskunnalle. Riistämällä työläisiä ja luonnon rikkauksia häikäilemättömän mielivaltaisesti kapitalismi on saanut tuotannon ja kulutuksen, s. o. tuotantokyvyn ja ostovoiman välille suunnattoman epäsuhteen, joka on välttämättömästi johtanut tähän kaikkia kapitalistisia maita koskevaan pulaan, pulaan mikä ulottuu kaikille elämän aloille.

Kapitalistinen järjestelmä on tällä kertaa kuin noidutussa ympyrässä mistä ulospääsytie näyttää olevan vaikeasti löydettävissä; eikä sitä voidakaan löytää niin että

kapitalistien järjestelmä säilyisi koskemattomana. Tämä noiduttu ympyrä voidaan selittää jotensakin seuraavalla tavalla: tuotannollinen elämä ei toimi, koska ei ole ostajia, ostajia ei ole, koska ei ole ostokykyä, ostokykyä ei ole, koska on työttömyyttä, mikä taas on seuraus siitä että tuotanto ei toimi.

Kuten olemme saaneet nähdä ja kokea, kapitalismi yrittää päästä tästä puristavasta ympyrästä alentamalla työläisten palkkoja. Se kuitenkin ei auta vaan päinvastoin huonontaa tilannetta. Sen seikan käsittävät monet kapitalistitkin. Mutta he ovat avuttomia, sillä järjestelmän sisäinen anarkia pakottaa kaikkia niitä yrittämään säilyttää olemassaolonsa. Koska kerran kärsitään liikatuotannosta sen tähden ettei ole ostovoimaisia kuluttajia, niin onhan selvää että työläisten palkkatason polkeminen ei voi auttaa koska se käytännöllisesti vain heikentää kulutuskykyä työläisten keskuudessa jotka muodostavat suuren enemmistön kansasta.

Viimeaikoina, tai oikeammin parin viime vuoden ajan, käynnissä olleet palkkain alennukset, jotka melkein poikkeuksetta kaikki on tehty siinä nimenomaisessa selityksessä että ne lieventävät pulakautta, ei-

vät ole olleet miksiäkään avuksi. Miten kävi esimerkiksi muutama kuukausi sitten toimeenpannun terästeollisuustyöläisten ja samaan aikaan monilla muilla teollisuusaloilla tapahtuneiden palkkain alennuksen jälkeen? Selitettiin silloin että se oli "ratkaiseva askel" tilanteessa ja aika varmasti alkaa vilkastumaan. Vilkastumisesta ei ole näkynyt merkkiäkään. Päinvastoin tilanne on käynyt entistäkin huonommaksi ja niinpä vasta äskettäin ilmoitettiin toinen yleinen palkkain alennus "välttämättömäksi" terästeollisuuden alalla. Ja mikä siitä on seurauksena? Mikäs muu kuin tilanteen edelleenkin huonontuminen, jollei saada markkinoita ulkomailta eli köyhäksi käyneen kotimaisen kuluttajapiirin ulkopuolelta. Mutta toisissa maissa kun on samanlainen tilanne, niin kuinka voitaisiin kuvitella ulkomaisten markkinain lisääntymistä.

Kapitalistinen järjestelmä ei voi ratkaista sillä käsillä olevaa pulmaa ilman ettei työväestö sekaannu siihen ratkaisuun. Työläisten täytyy kyetä lisäämään kulutusvoimaansa, lisäämään todellista palkkaansa ja lyhentämään työpäivää tai, lopullisesti sanottuna, suorittamaan yhteiskunnallisen vallankumouksen mikä tarkoittaa tuotanto- ja jakovälineiden yhteiskunnallistuttamista.

Kaikki se kuitenkin vaatii järjestyneisyyttä, suurten työläisjoukkojen kiinteää yhteistoimintaa ja tinkimätöntä luokkataistelua. Pintapuolisesti katsottuna kyllä voi tuntua siltä että "kuinka voidaan puhua suurista palkoista ja lyhemmästä työpäivästä tällä kertaa jolloin ei voida maksaa minkäänlaisia palkkoja." Tosiasia kuitenkin on että yhteiskunnallinen rikkaus ja hyvinvointi tällä kertaa edellyttää leipää ja toimeentuloa kaikille yhteiskunnan jäsenille. Ja ne laitokset, yhtymät ja yritykset, jotka eivät kykene keskinäisessä kilpailussa kestämaan, ovat tuomitut häviämään. Työläisten ei auta katsoa ja välttää sitä jos pääomain kasautumisprosessi syöksee häviölle vanhaksi käyvää roskaa. Heidän täytyy vaatia yhä enempi ja kyetä ajamaan ne vaatimuksensa lävitse.

Kapitalistinen järjestelmä on kieltä-

Kilpailukirjoitus. Kirj. Venhotar.
(Jatkoa edelliseen numeroon.)

KEITTION ovi oli auki kun Marja saapui Helgan kotiin ja hän astui sisälle kopistamatta. Juuri kuin hän oli huutamaisillaan tapansa mukaan "huhui", jolla hän aina ilmoitti tulonsa, kuuli Marja etuhuoneesta miesäänistä puhetta. Marja pysähtyi kuuntelemaan.

"Koita nyt rauhoittua, rakas, kaikki vielä selkenee ja kääntyy hyväksi."

Marja tunsi äänestä että puhuja oli Esko. Hän epäröi siinä, kääntyäkö takaisin vai astuako esiin. Olihan Esko Helgan sekä Olavin läheinen tuttava, ei siis olisi pitänyt olla mitään outoa siinä että hän lohdutteli Helgaa tällaisella hetkellä. Mutta Marjan mielestä äänenpaino, jolla lausuttiin sana rakas, ilmaisi enempi kuin pelkkää osanottoa.

"Minä lähdän tänä iltana ja sinä voit tulla niin pian kuin saat asiat järjestykseen ja katsot sopivaksi lähteä", kuuli Marja Eskon edelleen puhuvan.

Marja hiipi pois. Asia ei tosin tullut hänelle minään yllätyksenä sillä hän oli aavistanut tätä jo kauan ja sen tuntui tietävän kaikki muut, paitsi Olavi. Mutta se, että hänen piti kuulla totuuden omilla korvillaan juuri samana päivänä kuin hurrat olivat raahanneet Olavia pois, loukkasi Marjan rehellistä mieltä. Hän palasi takaisin Helojen asuntoon. Saavuttuaan sinne hänen kasvojensa ilmeestä vainusi Erica tapahtuneen jotain, joka oli saanut Marjan pois tasapainosta.

"Taisin mennä Helgan luo hiukan sopimatto-

mättä joutunut tilanteeseen mistä selviytyminen voi tarkoittaa suuria mullistuksia sen sisällä — mahdollisesti koko kapitalistisen järjestelmän häviämistä. Kaikki nämä mullistukset työväenluokan jäsenet voivat sivuuttaa ja niiden kautta saada välttämättömän ja oikeutetun osansa sitä paremmin mitä enempi heillä on käytettävänä järjestynyttä luokkavoimaa. Sen voiman kokoamiseksi kannattaa ja täytyykin tällä kertaa toimia entistä enemmän niiden jotka ymmärtävät tilannetta.

maan aikaan. Siellä oli Esko ja minusta kuulosti että heillä oli kahdenkeskistä puhetta ja niin hiivin pois yhtä huomaamatta kuin olin mennytkin." Ericalle selveni heti Marjan tarkoittavat sanat. "He rakastavat toisiaan. Olen tiennyt sen jo kauan", lausui Erica syyllisen äänellä ja jatkoi: "Mielestäni pitäisi Helgan ilmoittaa asia Olaville, eikä yrittää elää tuollaista kaksinaamaista elämää."

"Kaippa hän sen tekeekin nyt, sillä kuulin Eskon sanovan että kaikki selkenee ja kääntyy hyväksi."

"Mutta, entä Toivo?"

"Jos tunnen Olavin oikein niin luulen ettei hän ikinä luovu pojastaan."

"Niin minäkin luulen, mutta se tulee olemaan Helgalle kova koetus. Ehkäpä siinä onkin syy miksi hän ei ole ratkaisua jouduttanut."

"Onko Helga mielestänne menetellyt huonosti antaessaan tunteilleen valtaa?"

Kysymyksen tekijä oli Hugo Helo. Molemmat naiset olivat vaiti hetken ikäänkuin punniten kysymyksen johdosta heränneitä ajatuksiaan. Vihdoin lausui Erica:

"Minun käsitykseni on kielteinen. Syyttää Helgaa... , se hän olisi sama kuin tuomita aurinko lämmittävistä säteistään, kukkasat tuoksustaan ja..."

"Riittä jo", keskeytti Marja. "Ei tähän asiaan ole tarpeellista vetää auringon paistetta eikä kukkien tuoksua. Minun ymmärrykseni on se, ettei ihmisen pitäisi olla kaikkien tuulien heiteltävä. Yksi on yhtä hyvä kuin toinenkin ja niin kuin auringon paiste ja kukkien tuoksu toimii luonnon lakien mukaisesti, jos nyt sitä vertausta tässä käyttäisimme, niin voi kahden ihmisen välinen rakkauskin kehittyä ja jalostua jos sitä vaalitaan ja ohjataan oikeaan suuntaan. Rakkaus on kuin kasvi joka vaatii allomaista huolenpitoa ja hoitoa menestyäkseen. Jätä kasvi ilman vettä ja valoa niin pian se kuihtuu ja kuolee. Samoin rakkaus haihtuu ellei se aina saa uutta sytykettä, uutta toivoa ja odotusta."

Erica kuunteli salaisella hämmästyksellä, ihailen Marjan sielukkaita sanoja, mutta ääneen hän lausui:

"Kaikki tuo on helpommin sanottu kuin tehty. Mielestäni se ei ole niinkään yksinkertainen asia